

[Udenrigsministeren]

sovjetiske forhandlinger i Genève om dybere, kontrollerbare nedskæringer i kernevåben og rumvåben er noget, som må tillægges førsteprioritet.

Man henviser specielt til det, der står i brevet om USAs venners og allieredes sikkerhedsmæssige interesser, noget, hr. Lasse Budtz får til, at så må vi jo have orienteret dårligt om de danske synspunkter. Jeg vil bare sige, at den amerikanske regering da har ret til at give udtryk for sin vurdering, sådan som man gør det i det pågældende brev. Den ret kan folkettinget ikke tage fra den amerikanske regering, og der står intet i brevet om, at de synspunkter deles af USAs venner og allierede.

Der er fra flere sider stillet forslag om, at vi skal støtte bestræbelserne for at indkalde en ekstraordinær konference af lande, der har tilsluttet sig den begrænsede prøvestopaf-tale. Det forslag kan regeringen ikke støtte, og det vil jeg gerne begrunde nærmere.

Den begrænsede prøvestopaf-tale fra 1963 kan man vel kalde et af klenodierne blandt de desværre alt for få afsluttede våbenkon-trolaftaler. Det var dengang en begivenhed af allerstørste betydning for hele meneskehe-den, at USA, Storbritannien og Sovjetuni-onen kunne enes om at ophøre med prøve-sprængninger i atmosfæren, i det ydre rum og under vandet. Frankrig – og for nylig også Kina – er også ophørt med sådanne sprængninger, uden at de formelt har tilslut-tet sig traktaten fra 1963.

Det er rigtigt, som det er blevet fremført i debatten, at en tredjedel af de lande, der har tilsluttet sig traktaten fra 1963, kan kræve indkaldelse af en konference om ændringer af trakaten. Men det skal så sandelig føjes til, at en sådan konferences eventuelle beslut-ninger kun kan gennemføres, hvis de god-kendes af de tre kernevåbenstater, der har tilsluttet sig konferencen.

Det vil efter regeringens vurdering være uansvarligt at føre en tom demonstrationspo-litik ved at prøve at udnytte traktatens be-stemmelser til initiativer, der på forhånd er dømt til at mislykkes. Traktaten fungerer godt, og der er overhovedet ingen grund til, at vi sætter dens levedygtighed på spil ved at støtte initiativer til at indkalde en konfere-nce, som vi ved vil føre til konfrontationer, og som vi ved ikke vil føre til resultater.

Det er i øvrigt et stort spørgsmål, om alle tre fædre til traktaten, altså USA, Storbritan-nien og Sovjetunionen, vil deltage i en sådan konference. Og hvis de ikke vil det, ja, så vil en sådan konference jo slet ikke have nogen mening.

Den åbne debat om prøvestopaf-taler hører hjemme på FNs generalforsamlinger; det er dér, verdensopinionen skal gøre sig gælden-de. Og når vi fra debatten går over til egent-lige forhandlinger, skal de føres på nedrust-ningskonferencen i Genève, som der i FN er enighed om er det rette forum for multilate-rale nedrustningsforhandlinger eller forhand-linger direkte mellem atommagterne eller i hvert fald mellem nogle af atommagterne. Her tænker jeg selvfølgelig først og fremmest på de to supermagter.

Det er meget vigtigt at fastholde, at det er nedrustningskonferencen, der er det rette forum for de forhandlinger. Herved opnår vi også for nedrustningskonferencens vedkom-mende, at Kina og Frankrig, der jo ikke har ratificeret den begrænsede prøvestopaf-tale, bliver draget ind i forhandlingerne.

Hvis vi støtter et initiativ til indkaldelse af en konference, vil vi også gå direkte imod den FN-resolution, jeg omtalte indlednings-vis under debatten her i dag. Den FN-resolu-tion var vi selv medforlagsstillere til, og den opfordrer til, at forhandlinger påbegyndes på FNs nedrustningskonference.

Der opnås altså ikke noget ved, at vi be-gynder forhandlinger i et nyt forum, når vi allerede har nedrustningskonferencen, og dér er spørgsmålet om prøvestopaf-talen som be-kendt allerede på dagsordenen.

Jeg kan tilføje, at den opfattelse, jeg har givet til kende her, deles af Norge og af Sve-rige, som vi for nylig har været i forbindelse med vedrørende dette spørgsmål.

Så er der endelig spørgsmålet om den dagsorden, hr. Lasse Budtz har lagt frem. Her står vi, jeg kan ikke huske, om det er for 20. eller 21. gang, i en situation, hvor det ender med, at socialdemokratiet og regerin-gen må markere uenighed i forbindelse med afstemningen om en dagsorden.

Jeg vil bare i al stilfærdighed sige, at det er nu ærgerligt, at det skal ske i en sag, hvor vi i bund og grund er uenige ... undskyld, hvor vi i bund og grund er enige; jeg takker, det er løbet mig i munden fra tidligere situa-tioner. Det lykkelige i denne sag, er at vi i